

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 283/2013-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť A. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. L. Š., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 138/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. K. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2013 doručená sťažnosť A. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 138/2011 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ je ako odporca účastníkom namietaného konania vedeného okresným súdom na návrh L. K., rod. Š. (ďalej len „navrhovateľka“), o určenie manželského výživného. Okresný súd uznesením z 30. januára 2012 rozhodol vo veci predbežným opatrením, ktorým zaviazal sťažovateľa platiť navrhovateľke manželské výživné v sume 200 € až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C 138/2011-64 zo 17. mája 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ zaviazaný *„platiť navrhovateľke manželské výživné vo výške 300 eur s účinnosťou od 9. 6. 2011 až do právoplatného rozhodnutia rozsudku o rozvod manželstva, vždy do každého 20.teho dňa v tom ktorom mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Zameškané výživné v sume 3.330 eur za čas od 9. 6. 2011 do 17. 5. 2012 sa odporcovi povoľuje splácať v mesačných splátkach po 100 eur, ktoré budú splatné spolu s bežným manželským výživným pod následkom straty výhody splátok v prípade nezaplatenia čo i len jednej z nich.“*. Sťažovateľ bol zároveň zaviazaný uhradiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 1 417,37 €. Návrh navrhovateľky vo zvyšnej časti okresný súd zamietol.

Podľa tvrdenia sťažovateľa o vydanom rozsudku okresného súdu sa dozvedel až 18. januára 2013 pri študovaní spisu. V namietanom konaní mu bola ako účastníkovi konania postupom okresného súdu *„odňatá možnosť konať pred súdom a chrániť tak svoje práva a zákonom chránené záujmy“*, z čoho vyvodzuje porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ okrem iného uviedol:

„Nakoľko mojou pracovnou náplňou je podnikateľská činnosť, ktorú vykonávam na území celého Slovenska, zdržiavam sa na mieste môjho trvalého pobytu veľmi nepravidelne a len občasne. Momentálne sa zdržiavam najviac na východnom Slovensku u svojej priateľky... Uvedeným konaním súdu mi teda bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť

konat' pred súdom, čo je odvolací dôvod podľa § 221 ods. 1 písm. f) ako i dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f) OSP. ...

... nakoľko som neprebral ani jednu doručku, súd mi mal ustanoviť opatrovníka v zmysle § 29 ods. 1 a 2 OSP, pričom pred ustanovením opatrovníka je súd povinný prešetriť, či je možné postupovať podľa § 29 OSP, pričom ani takýto procesný postup súd nevykonal. Okolnosť neznámeho pobytu účastníka konania sa musí vždy hodnoverne preukázať a táto povinnosť zaťažuje súd, ktorý musí vyčerpať všetky možnosti na zistenie, či je pobyt účastníka skutočne neznámy. Vydaniu rozhodnutia o ustanovení opatrovníka účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy, musí predchádzať prešetrenie toho, či sú dané všetky podmienky pre takýto postup a či nie je namieste iné opatrenie.

Funkcia opatrovníka bola vytvorená preto, aby boli dôsledne obhajované záujmy neprítomného účastníka konania... Z tohto dôvodu mal súd realizovať také procesné úkony, ktorých cieľom je zaistiť rešpektovanie mojich procesných práv v dotknutom konaní v dostatočnom a primeranom rozsahu.

Okresný súd pri rozhodovaní nedostatočne zistil skutkový stav veci a preto jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. I keď mal okresný súd preukázané z potvrdenia Daňového úradu v Ž., že môj príjem zo živnosti predstavuje 0,- €, rozhodol tak, že som povinný platiť oprávnenej manželské výživné vo výške 300,- € mesačne. Súd mal vychádzať z toho, že pokiaľ nemám príjem, tak mal návrh navrhovateľky zamietnuť v plnom rozsahu alebo mal stanoviť minimálne výživné vo výške 30 % zo životného minima, ktoré v rozhodujúcom období činilo na jednu plnoletú fyzickú osobu sumu 189,83 €, teda malo byť stanovené minimálne výživné vo výške 56,95 €. ...

Súd však vychádzal len z tvrdení navrhovateľky L. K. a so svedeckej výpovedi mojej dcéry K. H. a nezaoberal sa zisteniami z Daňového úradu v Ž...

Vzhľadom k tomu, že rozhodnutia prvostupňového súdu sa v rámci odôvodnenia zaoberajú iba argumentmi navrhovateľky, je možné ich pokladať za nepreskúmateľné, pretože prvostupňový súd sa v nich vôbec nevenoval otázke mojich nulových daňových priznaní a tiež ani otázke, prečo mi nebol v konaní ustanovený opatrovník. Prvostupňový súd ani nezdôvodnil z čoho vychádzal pri určovaní výšky výživného. “

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo A. K., bytom: K. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/138/2011 porušené bolo.

Ústavný súd SR rozsudok Okresného súdu v Žiline sp. zn. 2C/138/2011-64 zo dňa 17. 5. 2012 zrušuje ako protiústavný a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 331,13 € za 2 úkony právnej pomoci... na účet právneho zástupcu JUDr. L. Š... do 3 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súvislosti s už citovaným čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd zdôrazňuje, že rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Podstata námietok sťažovateľa týkajúcich sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie spočíva v jeho tvrdení, že mu postupom okresného súdu v namietanom konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom a tým chrániť svoje práva a zákonom chránené záujmy.

Ústavný súd už viackrát uzavrel, že v konaniach pred všeobecnými súdmi závažné procesné pochybenia (predstavujúce súčasne aj porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy) zakladajú dôvod na podanie odvolania [podľa § 205 a § 205a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], ako aj dovolania (podľa § 237 OSP). Z uvedeného vyplýva, že sú to všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľom môžu a musia poskytovať ochranu označeného základného práva (napr. IV. ÚS 47/04).

Zo súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 2 C 138/2011-64 zo 17. mája 2012 odvolanie. Na základe sťažovateľom podaného odvolania Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) svojím uznesením sp. zn. 9 Co 87/2013 zo 7. marca 2013 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ teda mal možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého postupu okresného súdu v namietanom konaní využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré napokon (ako to vyplýva zo súvisiaceho spisu) aj účinne využil, pričom pri jeho uplatnení bol úspešný. Sťažovateľ sa tak domohol účinnej ochrany ním označeného základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktorého porušenie namietal, už v konaní pred krajským súdom, ktorý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude mať sťažovateľ možnosť opätovne uplatňovať svoje procesné práva.

Na základe sťažovateľom podaného odvolania tak už došlo k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľom v konaní o sťažnosti, pričom krajský súd sa v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd, rešpektujúc požiadavku subsidiarity plynúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, sťažnosť už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2013